

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZINHÁZI, ZENEI ES KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 "
Negyed évre	3 "
Vidéki előfizetők bélyegköltsége egész évre	2 "

Felőlős szerkesztő és laptulajdonos

SZATHMÁRY ZOLTÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal Simonffy-utca 1/c földszint balra, (Piac felől 3-ik ajtó).

Hirdetések feladhatók a Horvitz-nyomdában, és a „Debreczen” kiadóhivatalában Darabos-u. 7.

A király.

Hangos vigasság és ríktóan zajos ünnepek nélkül ültük meg a héten a magyar nemzet áldott lelkü uralkodójának születésnapjának évfordulóját. A haladók nyár verőfényes égboltozata felé szép csöndesen szálltak Debreczen valamennyi templomában a tizezrek buzgó imái s hallkan csendült a hálaadó ének szentséges harmóniája.

Másodizben ünnepeljük már ezt a napot, a csöndes öröm letompított érzései közt, mert úgy érezzük, hogy nem illik vigadni mi nekünk akkor, mikor a pusztulás, láncokról eleresztett furiái országrészekeken taposnak végig s rémületes utjukat, remetetlen hullák, félholtak halálhőrgése, égő falvak, városok lobogó lángjai jelzi.

Egyébként minden okunk megvolna a mámoros. ríktó öröm dobzódásaihoz . . . Hiszen futóléptekben kergeti az ősi magyar vitézség a régi átok végrehajtására kiszemelt hatalmas ellenséget, Paskievits egykori katonáinak unokáit, lent délen pedig mint megingathatlan ércfal előtt tehetetlenül állanak a hit-szegés és árules katonái — az olaszok.

De a mi örömünk pohara még nem telt meg. Nem is üríthetjük ki tehát a legelső magyar ember: a király egészségére addig, mig egyetlen jajj-szó hangzik el a harcmezőn, mig egyetlen könnycsepp is csillog a háborus idők szenvedőjének szempilláin.

Majd ha kihangzik az utolsó fájdalomszülte jajkiáltás, majd ha a szenvedés könnyűje helyén mosoly fog fakadni a szemekben, majd akkor eljövend a hangos ünneplések várvavárt ideje is. És érezzük, megvagyunk győződve, hogy akkor fog legigazabban együttdobanni a nemzet és király szive. Az a királyi szív, amely csak most, egyetlen esztendő leforgása alatt ismerhette meg teljes valójában a magyar nemzetet.

Lesz még egyszer ünnep a világon, jósolta a költő lángelke. Es ez az ünnep lesz az, melyben a világháboru után össze fog ölelkezni a magyar király szivének szeretete hű nemzetének hódolatával s egy új korszak ragyogó fénye virrad mindnyájunkra . . .

Hangos örömek helyett, a csöndes megemléke-

zés ült ünnepet a héten. a rajongásig szeretett uralkodó születésnapjának évfordulóján. Egyetlen, de szivből jövő felkiáltása volt ennek az ünnepnapnak csupán. De az kitörő lelkesedéssel zugott keresztől az egész országon:

— Éljen a Király!

S—r.

SOMOSSY LÁSZLÓ

DEBRECZENBEN, KISTEMPLOM-BAZAR.

Menyasszonyi kelengye. Kész fehérnemű. Női divat és szőnyegáruház.

SZABOTT ÁRAK. ELŐZÉKENY KISZOLGÁLÁS.

Didergő észak.

Irta: Barabás Ábel.

Didergő észak, hó fedett világán,
 Hol jégpáncél borítja Oh vizét,
 Susog a hir félénken szerfe szét,
 S a rab nem tud pihenni deszka-ágyán.

Susog a hir, beszól a kunyhóajtón:
 A Visztulánál 'hull a cári had
 Az ellen Pétervár felé halad . . .
 S holdog mosoly dereng minden rabajkon,

Oh, cárok vétke! Nyomor bus világa!
 Mikor szakad le rólad zsarnok etka?
 Isten haragja itt sohsem it:l ?!

Remegve ság a száműzöttnek ajka:
 „Vajjon itt is szabadság napja kél?
 . . . A táj fölött süvöltve zúg a szél . . .

Krónika.

Pétervár.

Pétervár! Vagy ha az oroszokak jobban tetszik az új neve: Petrograd! Ki hitte volna még csak két-három hónappal ezelőtt, hogy Pétervár is sorra kerül, hogy komolyan mérlegelni kell az eshetőséget: mi lesz, hogy lesz, ha Pétervár is nlesik?

Nem a mikor kiadják. ilyenkor utólag érdemes olvasgatni az ellenséges vezérkarok jelentéseit és a hozzájuk fűződő lapmagyarazatokat. Akkor májusban, hogy is volt csak akkor májusban, a gorlicei éttörés-kor? Hogy ez csak jelentéktelen helyi siker. Semmi az egész, valamicskét visszamennek az orosz seregek. De majd a San és a Dnyeszter mentén, ott majd megmutatják az orosz erők, mi az az ellenállás. A hátuk mögött Przemysl és Lemberg, — azt vegyük el, ha tudjuk.

Tudtuk. — elvettük.

Könnyű volt, mondták rá, hiszen önként feladtuk. Mert a Visztula mentén biztosabb a vonalunk. Varsó védi és Ivangorod, meg Lublin. Ezeket védni fogjuk az utolsó emberig. Oda jöjjön, aki soha többé vissza nem akar térni.

Elesett Varsó is, elesett Ivangorod és Lublin, elesett a várháromszög, inog a várnégyszög, és senki se tudja most, hol, mikor és hogyan tud megállani a futva menekülő és menekülve futó orosz hadsereg.

Rohan a nagy henger és visszafelé tör-zuz és pusztit. Nincs megállás, nincs szünet. Mint kártyavárak esnek össze a megvívhatatlan erősségek.

S ma már arról van szó, hogy Pétervár alatt is mozog a föld, hogy netán az oroszok bñszke fővárosa is az egyesült középhatalmak kezére kerül.

Hiszen messze van még a dolog. Legalább tiz-tizenkét hét időtávolságra. De a lakosság már remeg. S a hová eddig menekültek az oroszok milliói védelmet keresni. ott már azon gondolkodnak, hogy jó volna menekülni, tovább, messzebb.

Csak a hadvezetőség, az orosz hadvezetőség, az nem veszi el a fejét. Kiadja hivatalosan, hogy Pétervár elestére gondolni oktanan félelem és halálos bűn. A közelébe se lehet férkőzni a sok tó és folyó és csatorna miatt, a védelemre pedig olyan gyűrtű fonódik, amit átíorni semmiféle haderő nem képes.

És ha majd mégis elesik?

Akkor persze kiadják hivatalosan, hogy nem is valami nagy dolog Petrogradot megvívni. A sok tó és folyó és csatorna mind ez ellenség haszára volt, s az

oros hadvezetőség soha egy pillanatra sem is gondolt Petrograd védelmére.

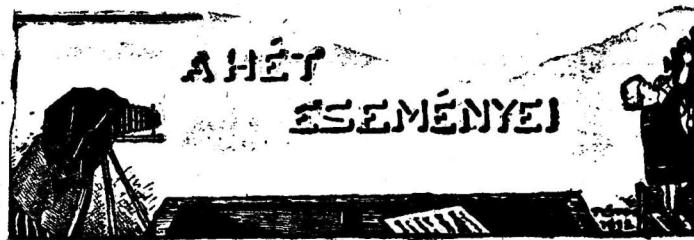
Bevették, mert odaadtuk csaléteknek.

Az angol meg fogad rá. Furcsa érdekes, de a mikor a nagy érdekekről és napy érzésekről van szó. szelfőlött utálatos nép az angol. Jó volna egyet belülről látni. Hogy mivel külföldi szét a vértéseket az erekbe. Mert, hogy szive nincs, az biztos.

Ezt a háborút minden borzalmával Anglia idézte föl. Anglia gondoskodott róla, hogy kiterjedjen jólormán az egész világra. Anglia akarja még tovább terjeszteni, még hosszabbra kinyujtani, s még a semleges országokat is lángra gyujtani.

S Anglia most azzal foglalkozik. hogy fogad rá, vajjon elesik-e Pétervár, vagy nem. Biztosító társaságoknál, fogadó irodákban, bookmakereknél, klubokban, magánosok közt 2 : 5 ellen fogadható Pétervár eleste.

Mert az angol mindentől nyerni akar. Ha Pétervár nem esik el, az neki nyereség. Tehát berendezni úgy, hogy akkor is nyereség üsse a markát, ha Pétervár elesik.

— Oláh Gábor ez a kiváló nagy magyar költő, aki mellékesen ép olyan kalvária utat járt itt Debrecenben, mint Csokonai, Petőfi, Jókai, akiket rossz soruk ide vetett, gyönyörű verset írt Debreczentről a város hivatalos lapjába, a Debrecenfalva érdekében megindult mozgalom alkalmából. Más városokban az egész közönségben általában nagy becsülést keltett volna ez a vers, itt csak legfeljebb ezer ember lelkében keltett gyönyörűséget. De én mégis többre becsülöm annak az ezer embernek a lelkét, akik mondhatlan leli gyönyörűséggel fogádták ezt a remek alkotást, mint annak a 99 ezernek a laplós szívet, akik közönyösen tértek felette napi rendze Egy aforizma azt tartja, hogy a próféták szenvedni kell. Erre a célra a Muzsák úgy látszik időtlen idők végéig Debrecen tartják a legalkalmasabbnak, Ami szomorunak, elég szomorú.

— 600.000 korona jut a hadsegélyző hivatal hivatal céljaira ama debreceni lakosok részéről, akiknek a jövedelme meghaladja a 20.000 koronát. Gyönyörűséges összeg ugy-e? Mégsem olyan szegény hát ez a Debrecen. mint a milyennek mondják.

— **Csodálatos katonák** a 3-as honvédek. Nem csak bátor a szívök, de nemesen gondolkodó. A szemükben nem csak harci tűz, hanem egy-két könnyük is van azok számára, akiket földön futókká tett a háboru. Ugyanaz, amelyért ők vért, sőt életet áldoztak. Most a pénzüket is áldozni kívánják s Debreczénfalva nemes céljaira megindult a szorgalmatos gyűjtés. Adni akarnak a sok küzdelem árán szerzett zsoldból valamennyit Bizony tanulhatnának belőle azok az itthonmaradottak, akik nem éreznek semmit sem a háboru kinjaiból, veszedelmeiből, sőt olyikuknak csak haszna volt belőle.

— **Szomorú esemény** első határvét jelzi az a törvényszéki ítélet, mely a múlt vasárnap hangzott el s mely súlyos szabadságvesztésre ítélte egy csapat élelmiszer elárusítót. Hogy ép, egészséges emberek, a hazéért szenvedett, megsebesült, vagy beteggá lett embereken akarhattak nyereszkeskedni el se merte volna hinni a becsületes gondolkodó ember. Micsoda fedhetlen erkölcsű emberek ő hozzájuk képest az a aze-gény ember, aki azért lop, mert éhes s akit az igazságszolgáltatásnak mégis el kell ítélni. Valóságos zsenlemannok, uri gavallérok hozzájuk képest azok is, akik mert a gyermekek fáznak, fejfákat, kereszteteket tördelnek ki a temetőből. És úgy szerettük volna, ha azt halljuk, hogy az élelmiszer szállítókat felmentik, hogy ártatlánuul kerültek a vádlottak padjára. Miért is nem úgy történt, én Istenem, mért nem úgy formáltad a szívüket, hogy emberi érzések lakozlak volna azokban,

— **A debreceni gyorsvonatot** egyelőre mégts csak nélkülözni lesz kénytelen Debrecen kereskedelmi és ipari forgalma. El sem tudjuk képzelni, hogy miért ilyen szűkmarku a felsőbbség Debrecenhez, mely vért, életet, pénzt egyaránt áldoz a hadviselés céljaira s első sorban veszi ki részét mindenkor a szenvedésekből.

— **Az amerikai magyar munkások** — egész kü-lön társadalom — a gazdasági bérharc eszközével akarják megakadályozni gyártását annak az amerikai monuciónak, amely ha nem volna, a háboru már régen véget ért volna, mint azt Hindenburg is mondta. Az amerikai milícia papagályszerű katonái véres verekedésben rontottak neki a magyar munkásoknak, akik bérük, a maguk és családjuk megélhetésének feláldozásával akarjuk megállítani a gyilkos szerszámok istentelen szaporodását. Hogy a harcot és az éhséget választják fengerentuli testvéreink, erre nem lehet meghatódottság nélkül gondolni. Fegyverek nélkül, de hősieá elszántsággal és nélkülözésekkel, melyek talán éppen olyan fájó, mint a golyósebültötte hus, helyt állnak ügyünk mellett, amely szent és igazságos. Az amerikai magyar munkások az ottani katonákkal való ez a harca egy nagy és szédítő perspektívát tárt fel

előttünk, akik azonban lélekben, testben velünk egyek és akik vállalják ügyünket, amint az magyar embertől fei sem fételezhető. Tengereken túl, egy idegen világ-részben, polgárháboruban és önkéntes áldozáiban magyar vér folyik. Értünk van és mi ezt el sem felejtjük. A háboru után szebbé, gazdagabbá, boldogabbá vált haza minden széppel és jóval várja gyermekeit, akikhez talán mostoha volt valamikor itthon a mult-ban, de akik mégis az édes gyermek gondozás nélkül való szerető ragaszkodásával szolgálják most a nemzet ügyét a nagy vizen is túl.

— **Dumálhat** már a дума, a mint akar: az ördög sem hallgat rám, Még csak Anglia sem, aki látván a rettentő orosz vereséget, áperzte kimonta, hogy Oroszországnak önmagán kell segíteni és nem számíthat angol segítségre, mert Anglia nem bocaátkozhatik holmi kalaudokba. Nos, mit szól ehhez a дума? Avagy talán dumáról ne is beszéljünk, hiszen háromszáz дума képviselő el sem ment az ülésre, akik nyilván nem azonosítják magukat a csonka dumával s uem állanak be a népszabadság védői közzé és ami fő, bennünket nem akarnak megsemmisíteni. De hát csak próbáljanak semmisíteni!

x **Janatka Alajos virágkereskedése**, mely 20 év óta áll fenn Debreczenben; nagy gondot fordít arra, hogy a közönség mindeu szezonban megkapja a maga divatos művirágait. Legolcsóbb, legszolidabb beszerzési forrás, cserepes és kivészi kivitelű virágokban, csokrokban, sirkoszorokban, cserepes és ültetendő virágokban. Piac-utca 59. Telefon 8—44. szám.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a modernül berendezett:

Gőzkávépörköldé és Fűszermalom

a mai napon megindult, amely a t. kereskedők és a t. vevőközönség rendelkezésére áll. — Elfogadok kávépörköldést, fehér cukor és mindennemű fűszerek őrlését.

Nagybecsű pártfogásukat kérve, maradok teljes tisztelettel :-:

LINDENFELD J. JENŐ.

Üzletemben minden nap friss pörköldésű és frissen darált kávé kapható. 1-1 1-1

**Mindennemű
könyvnyomdai munkát
izlésesen és jutányos árban
készít: Horovitz Zsigmond
könyvnyomdája Debreczen,
Darabos-utca 7. sz. alatt.**

APOLLO**MOZGÓSZÍNHÁZ**

Szombaton és Vasárnap.

A tigris.

Szenzációs amerikai detektív regény után készült művészi film. Kalandos történet 3 felvonásban.

Kitűnő kísérő műsor.**Hadbavonultakról**

felvételek, nagytapasztalások művészi kivitelben eszközölhetők

NÉMETHY műtermében,
Piacz-utca 42. szám alatt.**Álföldi Takarékpénztár Debreczenben.**

Piac-utca 16. szám saját palota.

Alaptőke 2.4000.000 K. Tartalékok: 1.400.000 K. Betétállomány nyolcmillió korona.

Érdekközösségben a Pestl magyar kereskedelmi bankkal.

ÜZLETÁGAI: Takarékbetétek, csekkszámítók. Váltószámitolás, törlesztéses és jelzálogkölcsönök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdéi megbízások, hitelevelék bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. Saját áru-raktár, Safe-deposit (magánletépként).
Affiliált intézetek: Kabbai takarékpénztár r.-t., Nádudvari takarékpénztár r.-t., Hajdunánási gazdasági bank r.-t., Fióktelep Vámspércs.Nem fáj a feje másnap, ha
'LITKE' pezsgőt iszik

Ha a harctéren levő hozzátartozójának nagy szíveséget akar tenni, azonnal küldjön neki egy tubus

'LYPTOL'-t,mely ragályos betegségeket terjesztő tetvek és más férgek ellen a legjobb.
Ára 1 korona.

Főraktár: Dr. Szelényi Árpád gyógyszerésznél Debreczen, Piacz-utca 30. szám. „Kosuth” patika.

TÖRLEY
TALISMAN - CASINO - RÉSERVÉ: Magyarországon egyik legrégebbi, :
legjobb és legolcsóbb lap az immár
: negyvenhetedik évfolyamban levő :**„Debreczen”**

Felelős szerkesztő: Szathmáry Zoltán.

Előfizetési ára helyben negyedévre 2 K 50 fill.

Megrendelhető a kiadóhivatalban: Debreczen,

Darabos-utca 7. szám alatt. Telefonszám 4-12.

Hirdetéseket a legjutányosabb árban vesz fel.

Horovitz Zsigmond könyvnyomdája Debreczen, Darabos-utca 7. szám.